

Ekstern granskning av Yara

Orientering til pressen

29. juni 2012

Jan Fougner, Advokat (H), Ph.D

Oppdraget

- Mandat gitt av styret 28. april 2011
- Relatert til to investeringer
- Andre forhold kunne bli inkludert
- Mange investeringer og prosjekter har vært gransket
- Tidsperiode: 2004-2011

Metoder

- Gjennomgått fysiske dokumenter
- Gjennomgått elektroniske data – ca 740 000 dokumenter
- Fått tilgang til beslag gjort av norsk og sveitsisk politi
- Gjennomgått regnskapsdokumenter
- Intervjuet 29 personer
- Fulgt Advokatforeningens retningslinjer
- Fulgt personopplysningsloven
- Fulgt det ulovfestede forsvarlighetsprinsipp
- Noen begrensninger i bevis tilgangen
- Arbeidstimer Wiersholm: ca 16 000
- Kostnader Wiersholm: ca 31 mill. NOK

Forholdet til ØKOKRIMs etterforskning

- Samarbeid med ØKOKRIM fra første dag
- Mandatet - full åpenhet i forhold til ØKOKRIM
- Funn har blitt rapportert løpende
- ØKOKRIM har blitt informert om metodebruk
- Granskningen har hensyntatt ØKOKRIMs etterforskningsbehov

Rapportering til Yara

- Funn har blitt rapportert løpende
- Skriftlig rapport til styret 20. juni 2012
- Rapport om hendelsesforløp og faktiske omstendigheter
- Ansvarsspørsmål kan ikke bedømmes endelig før ØKOKRIM har konkludert

Libya – funn

- Yara etablerte et joint venture – *Lifeco* – med National Oil Corporation og Libyan Investment Authority i 2009
- Funnet bevis for at uakseptable betalinger har blitt tilbudt av Yara i 2007
- Vitneforklaringer om at en betaling har blitt foretatt og beskrivelser av hvordan den skjedde
- Ingen skriftlige bevis på selve betalingen

India – funn

- Yara forhandlet om betingelsene for et mulig joint venture med Krishak Bharati Cooperative Limited (KRIBHCO) i India i 2007
- Joint venture-prosjektet ble aldri realisert
- Funnet bevis for en uakseptabel betaling på 1 mill. USD til en konsulent i India i 2007
- Betalingen skjedde fra Yara International ASA

Balderton – funn

- Yara kjøpte 50% av aksjene i et sveitsisk tradingselskap – *Balderton* – i 2006
- Bevis for en rekke uakseptable betalinger fra Balderton og andre mulige uregelmessigheter knyttet til Yara/Baldertons tradingaktivitet
- Uakseptable betalinger til flere personer ansatt hos og med tilknytning til leverandører hovedsakelig i land fra det tidligere Sovjetunionen
- Mer enn 15 mill. USD brukt på uakseptable betalinger. Flest funn i perioden 2006-2008. Noen betalinger også i 2009-2010
- Andre utbetalinger på flere millioner USD fra Balderton uten forretningsmessig grunnlag

Balderton – funn

- Avdekket en rekke svakheter ved oppkjøpsprosessen i 2006, herunder at styret fikk misvisende informasjon om betingelsene, og at det ikke forelå tilstrekkelig fullmakt
- Ikke tilfredsstillende kontrolltiltak fra Yara i hele perioden fra 2006
- Uakseptable betalinger kunne vært oppdaget tidligere
- Yara fikk 100% eierskap i 2010. Forholdene har først blitt avdekket gjennom granskningen

Yaras compliance-arbeid

- Fra 2004 – Yara Code of Conduct, men ikke noe formalisert etikkarbeid eller etikkopplæring
- Rapport fra Det Norske Veritas i 2007 om "Fraud and Corruption risks in Yara" – ikke tilfredsstillende oppfølging
- Etikk og compliance har stått høyt på den interne agendaen etter høsten 2008
- Ikke noe formalisert anti-korrupsjonsarbeid i Yara før 2009